

„W STRONĘ NOWOCZESNEGO MUZEUM” MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA Warszawa 6-7 marca 2008

Na czym polega nowoczesność w muzeum? Czy instytucja, której zadaniem jest chronienie pamiątek przeszłości może być na wskroś nowoczesna? Gdzie leży granica, po przekroczeniu której muzeum traci właściwy sobie charakter i staje się jedną z setek propozycji na rynku atrakcji turystycznych?

Konferencja, która odbyła się wiosną w Bibliotece Narodowej w Warszawie z inicjatywy Mazowieckiego Centrum Kultury i Sztuki, została zorganizowana po to, by szukać odpowiedzi na te bardzo aktualne i ważne pytania. Wśród muzealników nikt już chyba dziś nie wątpi, że muzeom potrzebne są zmiany – niezależnie czy sami reprezentują poglądy bardziej zachowawcze, czy proreformatorskie. Zmienia się odbiorca, jego oczekiwania, zmienia się sposób komunikowania z nim. Nie sposób tych zjawisk ignorować, a tym którzy by się na to wazyli grozi skostnienie w tradycyjnej formule i zepchnięcie na margines.

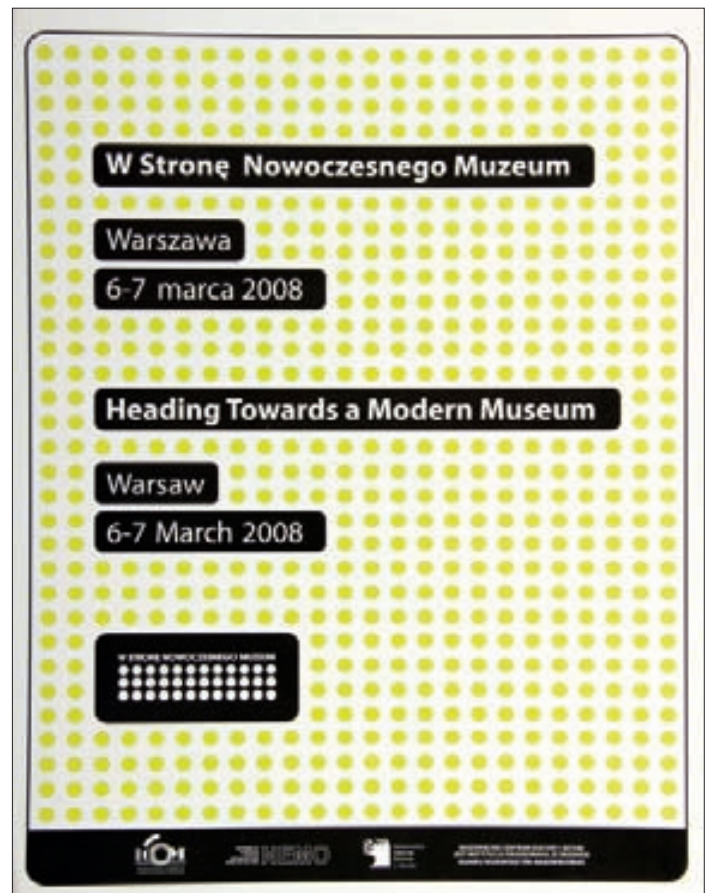
Ale czymże jest to „nowoczesne muzeum”? Najpierw należałoby sobie odpowiedzieć na to pytanie, by można było potem w kierunku takiego muzeum świadomie podążać. W trakcie konferencji nie podjęto żadnej próby sprecyzowania znaczenia tego pojęcia, być może dlatego, że nie łatwo tu o jakiegokolwiek definicje. Problem jest bowiem złożony. Sam fakt uświadomienia sobie potrzeby rozmawiania w środowisku muzealników o zachodzących zmianach, stawiania sobie pytań, dzielenia się przemyśleniami i praktycznymi rozwiązaniami jest już czymś bardzo cennym, pomagającym posuwać się naprzód.

Spośród wystąpień w trakcie sesji plenarnej pierwszego dnia konferencji godny wyróżnienia jest głos prof. Jacka Lohmana, dyrektora Muzeum Londynu, przewodniczącego brytyjskiego oddziału ICOM. Mówiąc o dzisiejszym muzeum i wyzwaniach związanych z jego funkcjonowaniem w kulturze masowej, poruszył on wiele różnorodnych aspektów tego zagadnienia, np.: konieczność otwarcia się na zmiany, ale też i zagrożeń, jakie mogą im towarzyszyć, potrzebę adresowania swojej oferty do szerokiej publiczności, która z kolei nie powinna być jednoznaczna z całkowitym

i bezkrytycznym poddaniem się panującemu obecnie „wymogowi atrakcyjności”. Trzeźwa i wyważona, acz nie pozbawiona entuzjazmu, wypowiedź Jacka Lohmana była problemowym zestawieniem kwestii, jakie z „nowoczesnością” w muzeum się wiążą.

Pozostałe wystąpienia tego dnia dotyczyły już bardziej konkretnych tematów.

Przewodniczącą Polskiego Komitetu Narodowego ICOM prof. Dorota Folga-Januszewska omówiła *Plan działań dla muzeów europejskich* – sformułowany przez Komisję ds. Kultury UE zespół ujednoczonych zasad, które pomóc mają muzeom w wypożyczaniu swoich zbiorów, gwarantując ich bezpieczeństwo i właściwy

sposób traktowania. Jest on kontynuacją i rozwinięciem wcześniejszego dokumentu opracowanego na mocy rezolucji Rady Europy, pt. *Wypożyczenia w Europie* (treść obu publikacji drukowana była na łamach „Muzealnictwa” w numerach 46 i 48). Profesor Stanisław Waltoś, dyrektor Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, przedstawił słuchaczom nowy *Kodeks etyki ICOM dla muzeów* jako podstawowy zbiór zasad w pracy muzealnika, skupiając się na zmianach w porównaniu z jego poprzednią wersją (*Kodeks* wraz z uwagami prof. Waltosia, który przełożył go na język polski, publikowany był w poprzednim numerze „Muzealnictwa”).

Po przerwie na kawę głos zabierali goście z zagranicy. Udo Goesswald, dyrektor Neukoelln Museum w Berlinie, mówił o odbiciu w muzeach zmian, jakie zachodzą na naszych oczach w jednoczącej się Europie; dr York Langenstein, przewodniczący Niemieckiego Komitetu Narodowego ICOM, podkreślał potrzebę współpracy kulturalnej między europejskimi krajami; przedstawicielka Sieci Europejskich Stowarzyszeń Muzealnych (NEMO) Mechtild Kronenberg podjęła zaś poruszany już na konferencji temat wypożyczania zbiorów, tym razem w kontekście ogólnym – jako czynnika sprzyjającego wzajemnemu poznawaniu kultury i historii poszczególnych krajów Europy. Wypowiedzi pozostałych prelegentów z zagranicy miały bardziej praktyczny charakter. Dick Drent, Dyrektor Departamentu Ochrony Muzeum Van Gogha w Amsterdamie, specjalista od zabezpieczeń, a także prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony zbiorów muzealnych, mówił o nowoczesnych metodach zapewniania bezpieczeństwa podczas wystaw czasowych. Derek Pullen z kolei, odpowiedzialny za konserwację obiektów przestrzennych w Tate Gallery w Londynie, uświadamiał słuchaczom, jak dużym wyzwaniem dla konserwatora jest renowacja dzieł sztuki współczesnej. W tym bloku zagadnień znalazła się też prezentacja systemu ARCO dokonana przez dr. Wojciecha Wiżę, Dyrektora Centrum ARCO Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. System ten, jak przekonywał, jest kompletnym rozwiązaniem dla budowy wirtualnych muzeów i zarządzania nimi, zgodnym z najnowocześniejszą technologią, pozwalającym na tworzenie w trójwymiarze interaktywnych wystaw muzealnych.

Podczas sesji w pierwszym dniu konferencji zostały również zaprezentowane dwa mazowieckie muzea, wyróżniające się swoim nowatorskim podejściem do eksponatu i odbiorcy: Muzeum Opowiadaczy Historii w Konstancinie-Jeziornej oraz Muzeum Powstania Warszawskiego.

Kontynuacja sesji plenarnej w dniu następnym przyniosła swoistą konfrontację nowoczesności z tra-

dycją w postaci dwóch wystąpień zamykających całą konferencję. Pierwsze było głosem kuratorów Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie – Marii Parczewskiej i Janusza Byszewskiego, reprezentujących tamtejsze Laboratorium Edukacji Twórczej. Opowiadali oni o prowadzonych przez siebie działaniach mających na celu „oswajanie” i przybliżanie odbiorcom sztuki współczesnej. To, co robią, jest raczej – jak sami określali – „zaproszeniem do podróży”, do własnych poszukiwań i przełamywania stereotypów, które ciążą nad naszymi wyobrażeniami o sztuce i placówkach ją udostępniających. Całkowitej dowolności czy subiektywizmu w definiowaniu tych pojęć, do czego oboje w swojej pracy zachęcają zwiedzających, nie sposób jednak w pełni podzielać, gdy ma się do czynienia z muzeum o zupełnie innym, historycznym charakterze, depozytariuszem dorobku materialnego wielu pokoleń, jak jest w przypadku np. Muzeum Pałacu w Wilanowie. Jego dyrektor, Paweł Jaskanis, wychodząc od poczucia odpowiedzialności za dziedzictwo powierzone swojej opiece, zaprezentował zrównoważony model zarządzania, jaki praktykowany jest w wilanowskim muzeum.

To, co okazało się być najbardziej owocne i wysoko ocenione przez uczestników konferencji, to udział w forach tematycznych zorganizowanych zarówno pierwszego, jak i drugiego dnia. Było ich sześć (do wyboru), każde dotyczące innego aspektu działalności muzeum, prowadzone przez moderatorów specjalizujących się w danej dziedzinie.

Największą popularnością cieszyło się pierwsze forum, poświęcone pozyskiwaniu i wdrażaniu funduszy zewnętrznych przez muzea. Praktyczne rady, jak wykorzystywać szanse, które polska kultura otrzymała po przystąpieniu do UE, oraz dzielenie się doświadczeniami przez tych, którym udało się złożyć poprawnie wypełniony wniosek i otrzymać dofinansowanie z funduszy unijnych były przedmiotem spotkań w tej grupie. Drugie forum dotyczyło praktycznego wdrażania w polskich muzeach wytycznych Grupy Roboczej przy Sekcji Kultury UE ds. Współpracy Między Muzeami, skupiając się na problemach związanych z wypracowaniem wspólnej polityki kulturalnej w dziedzinie wymiany zbiorów i wystaw w Europie. W trzecim, zatytułowanym „Widz w przestrzeni muzealnej. Aktywny odbiorca, aktywny współtwórca” uczestniczyli przede wszystkim pracownicy działów oświatowych, szukając odpowiedzi na pytania, jak poszerzać krąg zwiedzających, jak poznawać ich potrzeby i oczekiwania, jak pomóc im odnaleźć się w przestrzeni muzeum. Tematem prezentacji i dyskusji uczestników czwartego forum było wykorzystywanie w muzeach nowoczes-

nych technologii – zarówno w ekspozycji, promocji czy edukacji, jak też w inwentaryzacji i dokumentacji. Na forum piątym omawiano problemy związane z ochroną zbiorów przy organizacji wystaw czasowych, natomiast szóste, ostatnie forum poświęcone było opiece konserwatorsko-kuratorskiej.

Mimo że konferencja zorganizowana została dla muzeów mazowieckich, jednak obecność na niej gości z zagranicy, jak również poruszana problematyka dotycząca wszystkich bez wyjątku muzeów nadały jej ponadregionalny charakter. W ankiecie, o wypełnienie której uczestnicy zostali poproszeni, zdecydowanie

przeważały oceny dobre i bardzo dobre. Należy w tym miejscu pochwalić doskonałą organizację – profesjonalną i na wysokim poziomie, która oprócz meritum zdecydowała o wysokich ocenach. Wielu z uczestników sygnalizowało pewien niedosyt podsumowując prace w forach tematycznych, bowiem ograniczenia czasowe nie pozwoliły wyczerpać omawianych na nich zagadnień. Na szczęście Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki, zachęczone powodzeniem przedsięwzięcia, zapowiada kontynuację spotkań w przyszłości.

Anna Kucińska-Isaac

„Heading Towards a Modern Museum” – International Conference Warsaw 6-7 March 2008

What does ‘modernity’ mean when we think of such an institution as a museum? Traditional approach that treats museum as kind of a temple is inevitably getting left behind and replaced by modern views. There is the obvious danger of becoming ‘too modern’ and changing into a tourist attraction that cares mostly about flattering its visitors and making a profit. The Conference “Heading Towards a Modern Museum” organized in March 2008 by the Mazovian Culture and Art Centre at the premises of the National Library in Warsaw dealt with all the questions concerning ‘modernity’ in a museum. Although it was meant to target professionals representing only Mazovian museums, the presence of foreign participants and the ‘global’ nature of problems dwelt upon made its character more universal.

The subjects talked over included: international cooperation of museums – especially concerning loaning of museum collections; methods of obtaining funds from EU programs; implementation of new technology – in promotion, education

as well as museum inventories and the preservation of exhibits. The problem of facing the mass culture in today’s museum was presented by Prof. Jack Lohman, who listed its both positive and negative aspects. Other speakers talked about more practical issues, such as: security of temporary exhibitions, computer systems for visual reality presentations, and the conservation-curator surveillance.

Six thematic workshops had been organized in order to enable discussion and exchange of ideas among professionals gathered in smaller groups. This gave an opportunity to share experience and best practice which was greatly appreciated by the participants. The Mazovian Culture and Art Centre, inspired by the success of the conference, promises to organize similar meetings in future.

Anna Kucińska-Isaac

IX KONFERENCJA POLSKIEGO MUZEALNICTWA MORSKIEGO I RZECZNEGO „LOKALNA SPOŁECZNOŚĆ A MUZEUM” Gdańsk-Tczew-Gdynia 29-30 maja 2008

IX Konferencja Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego pod patronatem honorowym Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zorganizowana została w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

Historia konferencji sięga 1965 r., kiedy to z inicjatywy ówczesnego Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków MKiS odbyła się pierwsza z nich, zatytułowana „Muzealnictwo morskie w Polsce”. Upłynęło 29 lat i w 1994 r., w siedzibie Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku na Ołowiance, z inicjatywy dr. inż. Jerzego Litwina zorganizowana została sesja naukowa poświęcona problemom muzealnictwa morskiego i rzeczno-ego. Od tego czasu cyklicznie, odbywają się konferencje poświęcone ochronie dziedzictwa morskiego, nadmorskiego i rzeczno-ego, jako bardzo ważnego elementu bogactwa przyrodniczego, gospodarczego, cywilizacyjnego i kulturowego. Polskie muzealnictwo morskie i rzeczno- prezentowane jest również na Międzynarodowych Konferencjach Muzealnictwa Morskiego ICMM.

IX Konferencja Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego rozpoczęła się w Gdańsku, w siedzibie Centralnego Muzeum Morskiego w Spichlerzach na Królewskiej Wyspie Ołowiance. Podczas **Sesji I: „Funkcjonowanie muzeum w społeczności”** zaprezentowano referaty omawiające m.in.:

- rolę Towarzystwa Przyjaciół Centralnego Muzeum Morskiego w rozwoju muzealnictwa morskiego w Gdańsku,

- polskie problemy dziedzictwa morskiego na forum międzynarodowym,
  - doświadczenia pomorskie dotyczące roli muzeów w lokalnych społecznościach,
  - postrzeganie muzeum przez społeczność lokalną na przykładzie Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą,
  - Muzeum Sopotu w latach 2001-2013,
  - oczekiwania lokalnych społeczności (nie tylko Wieliczki i Krakowa) w odniesieniu do realizacji zadań statutowych Muzeum Żup Krakowskich,
  - rolę lokalnej społeczności w ochronie dziedzictwa kulturowego na przykładzie Włoch,
  - postrzeganie muzeum jako miejsca epifanicznego.
- Podczas **Sesji II: „Muzea, skanseny, archiwa – działania i badania”**, w części „W dorzeczu Odry” zaprezentowano:

- Fundację Otwartego Muzeum Techniki i jej poszukiwania programów ochrony dziedzictwa cywilizacyjnego,
- rekonstrukcję łodzi jednopiennych dla Rezerwatu Archeologicznego w Kaliszu,
- działania edukacyjne Muzeum Narodowego w Szczecinie, w części „W dorzeczu Wisły” przedstawiono:
- rolę rekonstrukcji historycznych w działaniach badawczych i popularyzatorskich Skansenu Rzeki Pilicy w Tomaszowie Mazowieckim,
- Zabytkową Stocznnię – Centrum Historii Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich,
- wystawę „Kronan – Okręt Skarbów” jako przykład współpracy międzynarodowej muzeów,
- publikację *Śladami ludzi morza. Jan Stankiewicz – kapitan żeglugi wielkiej*.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się wyjazdem do Tczewa. Organizatorzy spotkania gościli uczestników w Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły. Projekt Centrum został zrealizowany w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, ze środków pozyskanych z funduszu strukturalnego Unii Europejskiej. W ramach działań na rzecz rewitalizacji starego miasta w Tczewie przywrócono miastu cenny zabytek architektury przemysłowej, a mianowicie zespół dawnej Fabryki Wyróbów Metalowych Emila Klecha wzniesionej w 2 poł. XIX w., której zabudowania stanowią przykład ukształtowania przestrzenno-architektonicznego budownictwa przemysłowego końca XIX i 1 ćw. XX wieku. W 1980 r. miasto Tczew przekazało cały obiekt Centralnemu Muzeum Morskiemu, które zaadaptowało go na potrzeby Muzeum Wisły. Obecnie w części zrewitalizowanego obiektu kontynuuje działalność Muzeum Wisły, a całe Centrum stanowi wspaniałą, oryginalną scenerię dla działań środowisk zajmujących się krzewieniem lokalnej kultury i tradycji. Właśnie tu uczestnicy konferencji obejrzeli wystawę czasową pt. „Szkoła Morska w Tczewie 1920-1930” zrealizowaną we współpracy z Salą Tradycji Akademii Morskiej, a następnie w sali konferencyjnej CWRDW podczas **Sesji III: „Konservacja”** wysłuchali referatów o:

- koncepcji nowej pracowni konserwatorskiej w Tczewie,

- wymiernych metodach badania poziomu degradacji zabytkowego drewna poprzez analizę jego stanu zachowania,
- konserwacji łodzi ze zbiorów Centralnego Muzeum Morskiego.

Po przyjeździe z Tczewa do Gdyni, goście konferencji uczestniczyli w:

- krótkiej prezentacji nowej siedziby Muzeum Marynarki Wojennej – stan surowy budynku,
- prezentacji nowego gmachu Muzeum Miasta Gdyni i jego nowoczesnej, interaktywnej i bardzo interesującej wystawy stałej.

W sali konferencyjnej Muzeum Miasta Gdyni odbyła się **Sesja IV: „Muzealnictwo morskie w Gdyni”**, na której zaprezentowano referaty o:

- wystawie stałej w Muzeum Miasta Gdyni pt. „Gdynia – urzeczywistnione marzenie o Polsce”,
- przeszłości i dniu dzisiejszym Muzeum Akademii Morskiej w Gdyni oraz udziale absolwentów uczelni poszerzaniu kolekcji (1978-2008),
- nagrodzie International Maritime Heritage Award Międzynarodowego Stowarzyszenia World Ship Trust dla ORP „Błyskawica”.

W **Sesji V: „Działalność stowarzyszeń”** wysłuchano wystąpień na temat:

- działalności Stowarzyszenia Przyjaciele Helu na rzecz zachowania nadmorskiego środowiska kulturowego Półwyspu Helskiego,
- roli Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku w działalności muzeum,
- doświadczeń Stowarzyszenia Lastadia we współpracy z instytucjami kultury oraz władzami samorządowymi w działaniach na rzecz zachowania zabytkowych jednostek pływających: kutra rakiętowego proj. 205 oraz lodołamacza typu L-250 „Lampart”,
- społecznych inicjatyw badawczych historii żeglugi i okrętownictwa na przykładzie działalności środowiska Forum Okrętów Wojennych.

Konferencję zakończyła dyskusja na pokładzie Okrętu-Muzeum ORP „Błyskawica”.

Maria Sołtysiak

IX Conference of Polish Maritime and River Museums “The Local Community and the Museum” Gdańsk-Tczew-Gdynia 29-30 May 2008

The IX Conference of Polish Maritime and River Museums was organised under the honorary patronage of the Ministry of Culture and National Heritage as part of the VI Baltic Festival of Science.

The history of the conference goes back to 1965 when the first such event, entitled “Maritime museums in Poland”, was held upon the initiative of the then Board of Museums and the Protection of Historical Museums at the Ministry of Culture and Art. In 1994 a scientific session dealing with maritime and river museum took place in the seat of the Central Maritime Museum of Gdansk on Ołowianka, thanks to the initiative of Dr. engineer Jerzy Litwin. From that time, conferences relating to the protection of the maritime, littoral and river heritage, conceived as an extremely important element of a natural, economic civilisational, and cultural entity, are held cyclically. Polish maritime and river museums are also presented at assorted International Congresses of Maritime Museums ICMM.

The IX Conference of Polish Maritime and River Museums was inaugurated at the Central Maritime Museum in the Granaries on the Royal Island on Ołowianka in Gdansk. Papers were read at Session I – “The functioning of the museum in a community” and Session II – “Museums, Skansens, archives – activity and research in the basins of the Odra and the Vistula”. The second day of the conference started with a trip to Tczew, where

the organisers welcomed the visitors at the Exhibition-Regional Centre of the Lower Vistula (CWRDW). The Centre project was realised within the Operational Programme of Regional Development thanks to European Union funds. Initiatives aiming at the revitalisation of the Old Town in Tczew restored a valuable monument of post-industrial architecture – a complex of the former Emil Klech Enamel Factory, built in the second half of the nineteenth century. Today, part of the monument houses the Vistula Museum, and the whole Centre comprises an original setting for assorted milieus involved in popularising local culture and tradition. Here, the conference participants toured a temporary exhibition “The Maritime School in Tczew 1920-1930”, featured in cooperation with the Tradition Hall at the Maritime Academy; in the conference hall they attended Session III – “Conservation”. Upon their arrival in Gdynia the visitors took part in a presentation of the new seat (unfinished) of the Polish Navy Museum and toured the new building and permanent exposition at the Museum of the Town of Gdynia, which subsequently served Session IV – “Maritime museums in Gdynia” and Session V – “The activity of associations”. The conference ended with a discussion conducted on the deck of the Museum-Ship ORP Błyskawica.

Maria Sotysiak

„MUZEA NASZYCH CZASÓW”

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA MUZEALNIKÓW POLSKICH

Kielce 16 czerwca 2008

Pod hasłem „Muzea Naszych Czasów” w dniu 16 czerwca 2008 r. odbyła się II Międzynarodowa Konferencja Muzealników Polskich, organizowana wspólnie przez kielecki oddział Stowarzyszenia Muzealników Polskich, Muzeum Diecezjalne w Kielcach oraz Targi Kielce SACROEXPO.

Bardzo liczny udział muzealników z całej Polski (w konferencji uczestniczyło ponad 200 osób) świadczy o potrzebie organizowania tego typu spotkań, które stają się doskonałą płaszczyzną do wymiany doświadczeń, poznawania nowych trendów w muzealnictwie polskim i światowym, a przede wszystkim przyczyniają się do integracji środowiska muzealników.

Tematyka ubiegłorocznej konferencji skoncentrowana była wokół nowych i nowoczesnych projektów realizowanych lub planowanych do realizacji w muzeach polskich. Wydarzeniem zasługującym na szczególną uwagę był udział gości z Niemiec i Belgii, którzy przedstawili najbardziej nowoczesne metody prezentacji eksponatów muzealnych, a także różne rozwiązania, które można zastosować przy aranżacji wystawy muzealnej. Konferencję rozpoczęto uroczystym otwarciem wystawy „Ikona. Słowo Droga Modlitwa”, prezentującej zbiory Muzeum Ikon w Supraślu, Oddziału Muzeum Podlaskiego w Białymstoku. Uczestnicy konferencji mogli wysłuchać następujących referatów:

- „Mons Universitatis. Remont i rozbudowa Muzeum Śląska Opolskiego w ramach środków unijnych” – dr Dariusz Bajno;
- „Nowy obiekt Muzeum Śląska Opolskiego – kamienica czynszowa” – Urszula Zajączkowska, dyrektor Muzeum Śląska Opolskiego;
- „Ożywione przestrzenie – wystawa stała Muzeum Ikon w Supraślu jako przykład nowoczesnej formy ekspozycyjnej” – Krystyna Mazuruk, kierownik Muzeum Ikon w Supraślu;

- „Rynek podziemny w Krakowie. Koncepcja nowego oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” – Michał Niezabitowski, dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa;
- „Etapy powstawania wystawy regionalnej w Muzeum Mazowieckim w Płocku” – Leonard Sobieraj, dyrektor Muzeum Mazowieckiego w Płocku;
- „Muzeum Romantyzmu w Opinogórze Górnej. Koncepcje rozwojowe na dziś i jutro” – Roman Kochanowicz, dyrektor Muzeum Romantyzmu w Opinogórze;
- „Nowy gmach Muzeum Śląskiego w Katowicach” – dr Lech Szaraniec, emerytowany dyrektor Muzeum Śląskiego w Katowicach;
- „Bo każde muzeum jest inne”, cz. II – Włodzisław Gajewski, Wrocław;
- „Najnowsze metody przechowywania i ekspozycji zbiorów muzealnych” – Frederick Meyvaert, Glass Engineering, Belgia;
- „Połączenie kreatywności i efektywności – nowatorskie sposoby prezentacji eksponatów”, Axel Huttinger, Exhibition Engineering, Niemcy;
- „Działalność edukacyjna i turystyczna siedleckiego klubu kolekcjonerów” – Sławomir Kordaczuk, wicedyrektor Muzeum Regionalnego w Siedlcach.

Pełne teksty wystąpień można otrzymać kontaktując się z Muzeum Diecezjalnym w Kielcach, tel. (4841) 344-58-20 lub muzeum@muzeum.kielce.pl

Kolejna konferencja z cyklu „Muzea Naszych Czasów” planowana jest na dzień 8 czerwca 2009 r. i odbędzie się w gościnnych progach Targów Kielce w trakcie trwania wystawy SACROEXPO przy ulicy Zakładowej 1.

ks. Paweł Thaczyk

**“Museums of Our Times”
II International Conference of Polish Museum Professionals
Kielce 16 June 2008**

The Second International Conference of Polish Museum Workers, organised by the Kielce branch of the Association of Polish Museum Workers, the Diocesan Museum in Kielce and the SACROEXPO Kielce Trade Fairs, was held on 16 June 2008. The topic of this year's meeting focused on new and contemporary projects realised or to be implemented in Polish museums. The participation of guests from Germany and

Belgium, who presented the most recent methods of displaying museum exhibits and arranging museum expositions, proved to be a particularly noteworthy event. The next conference is to take place on 8 June 2009 in the seat of the Kielce Trade Fairs in 1 Zakładowa Street.

Rev. Paweł Tkaczyk

KONKURS „MAZOWIECKIE ZDARZENIA MUZEALNE – WIERZBA” WARSZAWA 2008

W roku 2008 odbyła się druga edycja konkursu pt. „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba”, w którym oceniano dokonania muzeów na Mazowszu w 2007 roku. Organizatorem konkursu jest Samorząd Województwa Mazowieckiego we współpracy z Oddziałem Mazowieckim Stowarzyszenia Muzealników Polskich w Warszawie. Patronat nad konkursem sprawuje Marszałek Województwa Mazowieckiego.

Celem konkursu określonym przez jego regulamin jest coroczne: *wyłonienie na Mazowszu najlepszych placówek muzealnych oraz wyróżnienie i nagrodzenie najciekawszych zdarzeń przez nie opracowanych i zrealizowanych*. Organizatorzy mają nadzieję, że *Wpisanie konkursu na stałe w kalendarium imprez kulturalnych podniesie prestiż muzeów mazowieckich, wpłynie na ich rozwój, a także będzie wyrazem uznania dla pracy instytucji w zakresie: opieki nad dziedzictwem kulturowym i zabytkami, upowszechniania wiedzy o regionie, edukacji i kształtowania świadomości lokalnej*. Zgodnie z regulaminem *Konkurs ma za zadanie promować muzea, regiony oraz Województwo Mazowieckie, pogłębiać jego wkład w dziedzictwo narodowe, wzbogacać wiedzę i kształtować wartości estetyczne, podnosić walory turystyczne itp. Jednym z istotnych zadań konkursu jest wyrównywanie szans oraz zmniejszanie różnic pomiędzy muzealnikami mazowieckimi**.

Nagrody w konkursie przyznawane są w dwóch kategoriach:

1. Najciekawsza wystawa zorganizowana w danym roku kalendarzowym przez placówkę muzealną na Mazowszu, w zamkniętym obiekcie;
2. Najlepsza impreza, pokaz lub ekspozycja w przestrzeni publicznej lub plenerze, zorganizowana przez placówkę muzealną.

W każdej kategorii przewidziane jest I, II i III miejsce wraz z nagrodami pieniężnymi, a także wyróżnienia honorowe.

W kategorii **Najciekawsza wystawa zorganizowana przez placówkę muzealną na Mazowszu** I, II i III miejscem nagrodzone zostały następujące wystawy:

- I – „Skarby Wieków Średnich”, zgłoszona przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
- II – „Malarstwo Romana Kochanowskiego 1857-1945 w 150. rocznicę urodzin”, zgłoszona przez Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu;
- III – „Hielle and Dittrich – historia rodzin, fabryk i fortuny”, zgłoszona przez Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie.

Ponadto, Kapituła zdecydowała o przyznaniu w tej kategorii trzech wyróżnień honorowych dla następujących wystaw:

1. „W kręgu mazowieckich ziemian”, zgłoszonej przez Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie;
2. „Lekarze, aptekarze i szpitalnictwo w Przysusze w XIX i na początku XX wieku”, zgłoszonej przez Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze – Oddział Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu;
3. „Życie i twórczość Małgorzaty Łady-Maciągowej (1881-1969)”, zgłoszonej przez Muzeum Regionalne w Siedlcach.

W kategorii **Najlepsza impreza, pokaz, ekspozycja w przestrzeni publicznej lub plenerze zorganizowana przez placówkę muzealną** nagrodzono następujące zdarzenia:

- I – „Dwusetna rocznica utworzenia Księstwa Warszawskiego i przybycia Legionów Dąbrowskiego na ziemię polskie”, imprezę zgłoszoną przez Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce;

* Regulamin konkursu oraz wszelkie informacje dotyczące zasad selekcji i kwalifikacji prac oraz warunków uczestnictwa w II edycji konkursu w 2008 r. można uzyskać w sekretariacie Departamentu Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, na ul. Okrzei 35, tel. 022 59 79 501, fax 022 59 79 502, a także u sekretarza konkursu, e-mail: s.ignaczak@mazovia.pl

- II – „Historia łączy pokolenia”, imprezę zgłoszoną przez Muzeum Regionalne w Siedlcach;
- III – „XI Piknik Naukowy Radia bis – dłutem, piórkami, rysikiem – matematyczne zabawy graficzne”, imprezę zgłoszoną przez Muzeum Drukarstwa Warszawskiego – Oddział Muzeum Historycznego m. st. W-wy.

Ponadto, Kapituła zdecydowała o przyznaniu w tej kategorii, dwóch wyróżnień honorowych dla następujących imprez:

- 1. „V Festyn Archeologiczny na Zamku w Liwie – Potop Szwedzki”, zgłoszonej przez Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie;

- 2. „Ludowe Klimaty 2007”, zgłoszonej przez Otwockie Centrum Kultury.

Uroczyste wręczenie nagród i wyróżnień laureatom II edycji konkursu „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba” za 2007 r. odbyło się na terenie powiatu makowskiego, noszącego tytuł „Stolicy Kulturalnej Mazowsza 2008”.

Maria Sołtysiak

The „Mazovian Museum Events – Willow” Competition Warsaw 2008

The second edition of the “Mazovian Museum Events - *Wierzba (Willow)*” competition, which took place in 2008, assessed the accomplishments of the museums of Mazovia in 2007. The organiser of the event is the Self-Government of the Voivodeship of Mazovia, cooperating with the Mazovian Department of the Society of Polish Museum Workers in Warsaw. The competition patron was the Marshal of the Voivodeship of Mazovia.

The intention of the competition defined by its rules is an annual “selection of the best museums and the distinction and awarding of the most interesting events prepared and realised by them”.

The awards are presented in the following two categories:

- The most interesting exhibition held in a given year by a museum in Mazovia in a closed institution – the second

edition of the competition presented the I, II and III prize together with financial prizes and three honorary distinctions,

- The best event or exposition in a public space or open air conditions organised by a museum outside its area – the second edition of the competition presented the I, II and III prize together with financial prizes as well as two honorary distinctions.

The ceremonial presentation of prizes and distinctions to the winners of the second edition of the titular competition took place in the capital of the county of Makow, known as the “Cultural capital of Mazovia 2008”.

Maria Sołtysiak

OKOŁOFLORENCKIE ZGROMADZENIE DOROCZNE ICLM/ICOM 14 - 17 WRZEŚNIA 2008

Po 31 latach istnienia ICLM/ICOM po raz pierwszy Zgromadzenie Doroczne zebrało się we Włoszech. Przez ćwierć wieku włoskie muzea literackie nie ganiły się jakoś do ICLM-u – dopiero w 2001 r. podczas XXIV Zgromadzenia Dorocznego ICLM w ramach Konferencji Generalnej ICOM w Barcelonie po raz pierwszy w naszej konferencji wzięła udział pani Maria Gregorio, członek włoskiego ICOM-u reprezentująca tam Associazione Case della Memoria, czyli Stowarzyszenie Domów-Muzeów. Do tej pory nasze Zgromadzenia Doroczne odbywały się najpierw w ZSRR (założycielskie w r. 1977 w Leningradzie, w r. 1986 w Puszkinijskich Gorach), potem w Rosji (Petersburg 1997, Moskwa i Jasna Polana 2003); w Niemczech Zachodnich (Düsseldorf 1979, Wolfenbüttel 1987, Marbach 1993) i Niemczech Wschodnich (Weimar 1978, Drezno 1981), a po Zjednoczeniu raz jeszcze w Düsseldorfie (1998) oraz we Frankfurcie nad Odrą (2006); w Holandii (Haga 1985 i 1989); Francji (Paryż 1982, Paryż i Bourges 2002); państwach skandynawskich (w Danii: Odense i Sztokholm 1988, Kopenhaga i Odense 1994, w Norwegii: Stavanger i Oslo 1995, Bergen 2000); na Węgrzech (Budapeszt 1984), w Czechach (Praga 1996), Estonii (Tartu 1999) i Polsce (Warszawa 1990).

Prócz tego odbywały się Doroczne Zgromadzenia ICLM podczas Konferencji Generalnych ICOM-u w różnych miejscach świata: Meksyku (1980), Anglii (Londyn 1989), Kanadzie (Québec 1992), Australii (Melbourne 1998), Hiszpanii (Barcelona 2001) i Austrii (Wiedeń 2007). W roku 1982 pod patronatem ICLM odbyła się I Azjatycka Konferencja Muzeów Biograficznych i Literackich w Indiach (Kalkuta 1982) zorganizowana przez jednego z członków-założycieli ICLM Samara Bhowmika, dyrektora Muzeum Rabindranatha Tagore.

Organizatorem XXXI z kolei Konferencji Dorocznej w Prato i Florencji w dniach 14 – 17 września 2008 r. na temat „Literaci i kompozytorzy – muzea i badania naukowe” było Associazione Case della Memoria w Prato, a personalnie prezeska Stowarzyszenia Diana Toccafondi oraz Maria Gregorio, reprezentujące wło-

ski Komitet Narodowy ICOM. Konferencję tę można nazwać okołoflorencką, ponieważ posiedzenia odbywały się w różnych miejscowościach położonych wokół Florencji, samej Florencji nie wyłączając. Mieszkaliśmy w Prato, gdzie już 14 września wieczorem zostaliśmy mile przyjęci przez gospodarzy w Palazzo Datini – Archivio di Stato, by nazajutrz w sali Rady Miejskiej równie wspaniałego renesansowego Palazzo Buonarroti, uczestniczyć w uroczystym otwarciu Dorocznego Zgromadzenia ICLM przez Paolo Cocchi, radcę kulturalnego regionu Toskanii, prezydenta prowincji Prato Massimo Logli, a także Lothara Jordana, od roku prezydenta ICLM.

Ciekawe przemówienie powitalne wygłosił Daniele Jalla, prezydent Włoskiego Komitetu Narodowego ICOM, który – nawiązując do tematu konferencji – zwrócił uwagę na różnicę w podchodzeniu do badań naukowych zarówno w dziedzinie sztuki, muzyki, jak i literatury pomiędzy naukowcami akademickimi a muzealnikami. Wśród 4000 muzeów rozsiadanych po całym Włoszech połowa egzystuje dzięki środkom finansowym gwarantowanym przez państwo bądź samorządy, połowa zaś utrzymywana jest przez społeczeństwo: stowarzyszenia przyjaciół muzeów, darowizny itd. Podobnie jest z domami-muzeami poświęconymi pisarzom i kompozytorom, których jest kilkadziesiąt. Po nim ciekawy referat o zmianach w percepcji poszczególnych twórców w społeczeństwie wygłosił profesor uniwersytetu w Bolonii i Stanford w Kalifornii – Remo Ceserani („Przemiany pamięci”).

Zwiedzanie muzeów literatów i muzyków rozpoczęliśmy od Certaldo, gdzie w części średniowiecznej miasta (do której dostać się można koleją linowo-terenową) znajduje się Cassa Boccaccio, dom pisarza zrekonstruowany po II wojnie światowej. Oczywiście, brak tu pamiątek po renesansowym pisarzu, ale zgromadzona jest bogata dokumentacja, w tym liczne polskie tłumaczenia *Dekameronu*. Obrady (odczytywanie przygotowanych referatów) odbywały się w pokrytym XIII i XIV-wiecznymi freskami kościele św. Tomasza i Prospera, gdzie powitał nas mer Andrea Campinoti i prezeska

Diana Toccafondi. Ciekawe było wystąpienie Erlinga Dahla, byłego prezydenta ICLM, o nowych aspektach badania muzyki na przykładzie Edwarda Griga.

Program tego dnia obejmował jeszcze Empoli a tu Casa Busoni, obejmujący zbiory po dwóch kompozytorach: Ferdinando i jego synu Ferruccio Busoni, a po kolacji w konwencie augustianów wysłuchaliśmy koncertu fortepianowego maestro Gregorio Nardiego, który zagrawszy z dużą fantazją Chopina wspominał potem o wpływie Adama Mickiewicza na tę muzykę, stąd musiałem opowiadać uczestnikom konferencji o Mickiewiczu i polskim romantyzmie.

Dzień następny, 16 września, poświęcony był Florencji. Doprowadzeni zostaliśmy z dworca Firenze – Santa Maria Novella (dokąd przyjechaliśmy pociągiem z Prato) do Palazzo Strozzi. Pałac ten podczas rekonstrukcji został nadbudowany o piętro piąte, gdzie znajduje się obszerna sala konferencyjna z widokiem na dachy Florencji, i tu obrady rozpoczęła wypowiedź dyrektorki Gabinetto Scientifico Letterario Viesseux – Glorii Manghetti. Gabinet ten, założony jeszcze w roku 1819 przez Giovan Pietra Viesseux, gromadził włoskie materiały dotyczące literatury. Zbiory te w sto lat potem przejęte zostały od rodziny przez miasto Florencję. W roku 1975 stworzono niejako uzupełnienie

tego archiwum pod nazwą Archivio Contemporaneo Alessandro Bonsanti gromadzące dokumentację dotyczącą literatury, muzyki, teatru, malarstwa, architektury, fotografii i nauki. Obecnie znajduje się tu (już nie w Palazzo Strozzi, lecz w XIV-wiecznym pałacu Corsini Suarez przy via Maggio) 140 archiwów artystów i naukowców oraz 13 kolekcji artystycznych. Ostatnio przyjęte tam zostały zespoły archiwum Pier Paolo Passoliniego, Giuseppe Ungarettiego i Eugenia Montale. Po tej prezentacji wygłoszono kilka następnych referatów, poczem przeszliśmy przez centrum Florencji, zatrzymując się przy Casa di Dante, gdzie młody człowiek przebrany za poetę, w czerwonej szacie i wieńcu laurowym na głowie, deklamował z patosem fragmenty *Boskiej komedii*; dalej droga nasza wiodła przez Piazza della Signoria i Ponte Vecchio, a potem wzdłuż Arno do Casa Silviero z imponującą kolekcją polityka i humanisty Rodolfo Silviero (1911-1983), udostępnioną na parterze Palazzo Poggi. Kolekcja ta obejmuje zarówno starożytność, jak i sztukę współczesną. W ogrodzie tego pałacu mer Florencji ugościł nas lunchem.

Z Florencji pojechaliśmy przez punkt widokowy – Piazza Michelangelo – na południowy-zachód do pięknie na wzgórzach położonej miejscowości Lastra

1. Uczestnicy Zgromadzenia Dorocznego ICLM przed Casa Caruso w Bellosguardo

1. Participants of ICLM Annual Conference in front of Casa Caruso in Bellosguardo

a Signa, gdzie w willi Bellosguardo mieści się Casa Caruso. Wielki tenor Enrico Caruso (1873-1921) zakupił w roku 1906 XVI-wieczny pałac rodziny Pucci z ogromnym barokowym parkiem i tu właśnie znajduje się poświęcone mu muzeum. Kontynuowano w nim odczytywanie przygotowanych referatów, a Towarzystwo Enrico Caruso zorganizowało koncert z udziałem artystów florenckiej opery zakończony uroczystą kolacją i przemówieniem mera Carlo Nanettiego.

Ostatniego dnia konferencji, 17 września wyruszyliśmy rano z Prato do San Casciano Val di Pesa do Domu Machiavellego (Casa Machiavelli). Muzeum ma podobny charakter jak Dom Boccaccia w Certaldo – z braku autentycznych pamiątek zgromadzono meble, przedmioty i obrazy z epoki oraz wszelkie przekłady *Księcia*, znalazłem wśród nich i polskie, ostatnie wydanie z 1990 roku. Niezwykle malowniczo położona miejscowość słynie ze starych winnic i win – tu wytwarzano znakomite Chianti, uchodzące za najlepsze, znaleźliśmy oczywiście piwnice, gdzie w ogromnych beczkach dojrzewa ten trunek. I tu odczytywano referaty w sali przekształconej potem na jadalnię, gdzie lunch wydała pani mer Ornella Signorinia. Każdy uczestnik otrzymał z rąk prezydenta ICLM dyplomy uczestnictwa w Zgromadzeniu Dorocznym ICLM.

W drodze do Vaiano zatrzymaliśmy się w dolinie Bisegno, gdzie zwiedziliśmy Museo della Badia, mieszczące się w niedużym Klasztorze Benedyktynów z VIII-IX wieku. W XVI w. administrował nim wybitny pisarz włoskiego renesansu Agnolo Firenzuola. W roku 1808 dekretem władzy napoleońskiej klasztor został zamknięty a budynek przekazany biskupom Prato i Pistoia. Obecnie jest to typowe muzeum prowincjonalne z ciekawymi obiektami sakralnymi, portretami etc. Przyległy kościółek kryje w podziemiach świadectwo VIII wiecznych początków romańskich.

Na koniec dotarliśmy do Vaiano, gdzie w Ville il Mulinaccio (Casa Filippo Sassetti) z przyległościami odbyło się Generalne Zgromadzenie członków ICLM, na którym przyjęto sprawozdania, budżet roku następnego oraz ustalono termin i miejsce kolejnego Zgromadzenia Dorocznego. Będzie to Budapeszt począwszy od 20 września 2009 r., a organizuje je Petöfi Irodalmi Museum. Obecnie ICLM liczy 176 członków: 154 z Europy, 22 z krajów pozaeuropejskich, w tym roku jednak nikt z tych ostatnich w obradach udziału nie brał. Przyjechali przedstawiciele krajów następujących: Chorwacji, Czech, Danii (4 osoby), Finlandii, Francji (3 osoby wszystkie z Muzeum Julesa Verne'a w Amiens), Niemiec (8 osób), Węgier (3 osoby), Litwy, Holandii (2 osoby), Norwegii (2 oso-

by), Polski, Rumunii, Rosji (24 osoby, z Władimirem Tołstojem, potomkiem Lwa i Aleksandrem Szołochowem, potomkiem Michaiła), Słowacji, Szwecji (2 osoby) i Włoch (33 osoby reprezentujące domy-muzea, pisarzy i muzyków całych Włoch). Trzy osoby (łącznie z prezesem) reprezentowały włoski Komitet Narodowy ICOM. Zakończeniem konferencji był koncert chóru Quarta i przyjęcie w XVI-wiecznej Villa il Mulinaccio, w salach ozdobionych manierystycznymi freskami, a wszystko pod parasetletnimi cedrami libańskimi.

Podaję wreszcie tytuły wygłoszonych referatów i komunikatów. Jak zwykle nie wszystkie z nich odpowiadały dokładnie tematowi konferencji ale jak zawsze ich autorzy chcieli dużo powiedzieć o zbiorach i działalności placówki muzealnej, którą reprezentują. Występowali więc: Galina Aleksejewa, Muzeum Państwowe Lwa Tołstoja w Jasnej Polanie – *Badania naukowe jako integralna część interdyscyplinarnej perspektywy rozwoju Muzeum Lwa Tołstoja w Jasnej Polanie*; Francesca Allegri, Muzeum Dantego, Florencja – *Cudzoziemcy, którzy kochają Włochy*; Ejnar Stig Askgaard i Ane Grum-Schwensen, Muzeum H.Ch. Andersena, Odense – *Digitalizując Hansa Christiana Andersena*; Galina Biełanowicz, Państwowe Muzeum-Mieszkanie Piotra Czajkowskiego, Klin – *Publikacje naukowe Państwowego Muzeum-Mieszkania Czajkowskiego, przygotowane na podstawie badań zbiorów muzeum*; Józef Benovski, Słowackie Narodowe Muzeum Literatury, Martin – *Struktura słowackich muzeów, poświęconych twórczości pisarzy i ich współpraca z muzeami literatury*; Erling Dahl, Muzeum Edwarda Griega, Bergen – *Nowe aspekty badań, prowadzonych w dziedzinie muzyki*; Jean-Paul Dekiss, Muzeum Juliusza Verne'a, Amiens – *Muzea pisarzy w centrum życia literackiego*; Vesna Delic Gozze, Muzeum Marina Držica, Dubrownik – *Dom Marina Držica – niedokończony fragment z opowieści o Dubrowniku*; Halard Hendrix, Uniwersytet w Utrechcie – *Badania, przeprowadzone w muzeach, poświęconych prezentacji twórczości pisarzy: rezultaty i perspektywy*; Lothar Jordan, Muzeum Kleista, Frankfurt n. Odrą – *Badania, przeprowadzone w muzeach literackich: starania własne i współpraca*; Anton Korteweg, Holenderskie Muzeum Literatury, Haga – *Zapewniając kontekst*; Nadieżda Macurova, Muzeum Literatury Czeskiej, Praga – *Muzea Literatury i kompozytorów a badania naukowe*; Andrea Medne, Muzeum A. Caksa, Ryga – *Badania zbiorów Muzeum A. Caksa*; Witalij Remizov, Państwowe Muzeum Lwa Tołstoja w Moskwie – *Państwowe Muzeum Lwa Tołstoja jako ośrodek badań naukowych nad dziedzictwem pisarza*; Gerd Aarsland Rosander, emerytowana przedstawicielka Muzeum Ibsena, Oslo – *Współzawodnictwo*

czy *współpraca*; Simonetta Santucci, Dom Carducci, Bologna – *Dom Carducci: warsztaty literatury włoskiej*; Vincenzo Rafele Segreto, Dom Toscaniniego, Parma – *Muzyka i badania: innowacyjny przykład Casa Della Musica*; M. Gomozkova, E. Michajłowa, Państwowe Muzeum Literatury, Moskwa – *Wybrane aspekty współpracy Państwowego Muzeum Literatury z instytucjami naukowymi i jednostkami szkolnictwa wyższego*.

Prezydent ICLM Lothar Jordan wręczył członkom ICLM trzeci tom z serii „ICLM Publications”, zawiera-

jący referaty wygłoszone na trzydziestym, jubileuszowym posiedzeniu Zgromadzenia Dorocznego w Wiedniu z opracowaniem Wolfganga Barthela *Trzydzieści lat ICLM*. W solidnym tym opracowaniu zagubiono jednak posiedzenie Generalnego Zgromadzenia ICLM w Melbourne w listopadzie 1998 r., odbyte w ramach Konferencji Generalnej ICOM.

Janusz Odrowąż-Pieniążek

The Florentine ICLM/ICOM Annual Conference 14-17 September 2008

For the first time in its 31 years-long existence ICLM/ICOM held its Annual Conference in Italy. Up to now, our conventions took place either in the Soviet Union (the founding convention of 1971 – Leningrad, 1986 – Pushkinskie Gory), and later in Russia (St. Petersburg 1997, Moscow and Yasnaya Polyana 2003), West Germany (Düsseldorf 1979, Wolfenbüttel 1987, Marbach 1993), East Germany (Weimar 1978, Dresden 1981) and after unification once again in Düsseldorf (1998) and in Frankfurt-am-Oder (2006). Other sites included The Netherlands (The Hague in 1985 and 1989), France (Paris 1982, Paris and Bourges 2002), Scandinavia (Odense and Stockholm 1988, Copenhagen and Odense 1994, Stavanger and Oslo 1995, Bergen 2000), Hungary (Budapest 1984), the Czech Republic (Prague 1996), Estonia (Tartu 1999) and Poland (Warsaw 1990).

ICLM Annual Conferences were also held at the time of General Conferences organised in assorted arts of the world: Mexico (1980), the United Kingdom (London 1989), Canada (Quebec 1992), Australia (Melbourne 1998), Spain (Barcelona

2001) and Austria (Vienna 2007). In 1982 ICLM acted as the patron of the First Asian Conference on Literature, Biographical and Memorial Museums (Calcutta).

The organiser of the XXXI Annual Conference in Prato and Florence (14 - 17 September 2008) was Associazione Case della Memoria in Prato. The event may be described as Florentine since the sessions were held either in Florence or the environs. The participants of the meeting considered its prime motif: “Literary and Composers’ Museums and Research”, with special attention drawn to the different approaches represented by museum workers and academic researchers to scientific investigations in the domains of art, music and literature. The last day of the conference (Vaiano) was devoted to the General Assembly of the ICLM members, and discussed reports, the budget for the coming year, and the date and place of the next Annual Conference – to be held in Budapest in September 2009 and organised by the Petöfi Irodalmi Museum.

Janusz Odrowąż-Pieniążek